ជំងឺគ្រុនដាំង
Dengue Fever

ដំបូន្មានសំរាប់បុគ្គលិកថែទាំសុខភាពបឋម **Advice for Primary Health Care Staff**

WORLD HEALTH ORGANIZATION

ដោយសាររដូវជំងឺគ្រុនដាំងបានចូលមកដល់ មជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រយុទ្ធជំងឺគ្រុនចាញ់ សូមរំលឹកដល់បុគ្គលិកថែទាំសុខភាពបឋមទាំងអស់ អំពីការពិនិត្យនិងការព្យាបាលករណីជំងឺនេះ ដូចខាងក្រោម ។

ពិនិត្យគ្រប់កុមារទាំងអស់ដែលមានគ្រុនក្តៅ ដើម្បីរកមើលសញ្ញានៃជំងឺគ្រុនដាំង:

- គ្រុនក្តៅខ្លាំង ភ្លាមៗ និងមានរោគសញ្ញា ២ ឬ ច្រើន ដូចខាងក្រោម :
  - មុខក្រហម និង/ឬភ្នែកក្រហម ឬ
  - ឈឺក្បាលខ្លាំង ឬ
  - ឈឺនៅខាងក្រោយគ្រាប់ភ្នែក ឬ
  - ឈឺសន្លាក់ និងសាច់ដុំខ្លាំង ឬ
  - ចង្អោរ និងក្អួត ឬ
  - ស្នាមកន្ទួលក្រហមលើស្បែក ឬ
  - រោគសញ្ញានៃការហូរឈាមមួយចំនួន ដូចជា ស្នាមក្រហមអុចៗនៅលើស្បែក និងសញ្ញាឡាសេ (Lacet) វិជ្ជមាន ជាដើម ។
- ព្យាបាលគ្រុនក្តៅដោយការជូតខ្លួនជាមួយនឹងកន្សែងសើម និងការប្រើប្រាស់ថ្នាំប៉ារ៉ាសេតាម៉ុលក្នុងកំរិតយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ។
- ចូរឱ្យអ្នកជំងឺផឹកទឹក និងទឹកអូរ៉ាលីត ។

As the dengue season has now started, CNM would like to take this opportunity to remind health staff about the diagnosis and management of cases of dengue.

Check all children with fever for possible symptoms and signs of dengue fever

- Acute and high fever with 2 or more signs and symptoms as below:
  - Flushed face and/or injection conjonctival, or
  - Severe headache, or
  - Pain behind the eye or,
  - Severe joint and muscle pain or,
  - Nausea and vomiting or,
  - Cutaneous rash or
  - Haemorrhagic manifestations: petechiae, Tourniquet test +

- Treat fever with sponging and appropriate use of dose of paracetamol.
- Give oral fluids and Oral rehydration salt.

!

ចូរប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការប្រើថ្នាំប៉ារ៉ាសេតាម៉ុលញឹកញាប់ពេក - ការប្រើថ្នាំប៉ារ៉ាសេតាម៉ុលច្រើនពេក អាចបណ្តាលឱ្យមានបញ្ហាដល់ថ្លើម និងធ្វើឱ្យករណីជំងឺគ្រុនឈាមធ្ងន់ធ្ងរ កាន់តែពិបាកព្យាបាល ។

Be careful about giving Paracetamol too often – too much Paracetamol can cause liver problems and make severe dengue haemorrhagic fever difficult to manage.

មិនត្រូវប្រើថ្នាំអាស្ពីរីន ឬថ្នាំប្រឆាំងការរលាកដែលមិនមែនជាស្តេរ៉ូអ៊ីត (NSAID) ដ៏ទៃទៀត ដូចជា អ៊ីប៊ុយប្រូហ្វែន ប្រសិនបើលោកអ្នកសង្ស័យថាជាជំងឺគ្រុនដាំង ឬជំងឺគ្រុនឈាម ។ ថ្នាំទាំងនេះ អាចបណ្តាល ឱ្យមានការរលាកក្រពះ និង/ឬអាចធ្វើឱ្យមានការហូរឈាមកាន់តែខ្លាំង ។ ចំពោះកុមារ វាអាចវិវត្តទៅជាចង្កោមរោគសញ្ញារិយ (Reye's syndrome) រលាកស្រោមខួរ និងមានផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរ ។

Do not give Aspirin or other NSAID e.g. Ibuprofen if you suspect dengue – these medicines can cause gastritis and/or make bleeding worse. In children, Reye's syndrome: encephalopathy, serious complication.

ចំពោះកុមារដែលមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ (មានជំងឺគ្រុនឈាម)

- ប្រសិនបើកុមារស្ថិតក្នុងស្ថានភាពស៊ុក (shock) (ត្រជាក់ចុងដៃ ចុងជើង ជីបចរខ្សោយ និងញាប់ មានការហូរឈាម សន្លប់បាត់ស្មារតី):
  - ត្រូវចាប់ផ្តើមឱ្យសេរ៉ូមភ្លាម រួចបញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកជាបន្ទាន់

For the very ill child (dengue haemorrhagic fever)

- If the child is in shock – (cold hands, weak and fast pulse, bleeding, unconscious)
  - Start IV fluids then refer immediately to Referral Hospital

ប្រសិនបើលោកអ្នកឱ្យសេរ៉ូម ត្រូវប្រយ័ត្នកុំឱ្យលើសចំណុះ ។ ការឱ្យសេរ៉ូមលើសចំណុះ អាចបណ្តាលឱ្យជំងឺគ្រុនឈាម មានសភាពកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង ដូចជា ការហើមសួត ហើយធ្វើឱ្យពិបាកព្យាបាល ។

If you give IV fluids be careful not to fluid overload - IV fluid overload can make severe dengue haemorrhagic fever such as pulmonary oedema, difficult to manage.

❖ ប្រសិនបើសង្ស័យថាជាករណីជំងឺគ្រុនឈាម ត្រូវបញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកជាបន្ទាន់។

រោគសញ្ញាដែលអាចធ្វើឱ្យមានការសង្ស័យ មានដូចជា :

- គ្រុនក្តៅខ្លាំង ឬបាត់គ្រុនក្តៅហើយ តែកុមារនៅតែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ
- ឈឺពោះ
- ឡេះឡុះ ឬសន្លឹម
- មានសញ្ញានៃការហូរឈាមណាមួយ ខាងក្រោមនេះ :
  - ក្អួតមានលាយឈាម
  - លាមកមានឈាម
  - ហូរឈាមតាមច្រមុះ ឬ អញ្ចាញធ្មេញ
  - ស្នាមកន្ទួលក្រហមៗនៅលើស្បែក
- ទោះបីជាកុមារមិនទាន់មានរោគសញ្ញាស្កុកក៏ដោយ

❖ Any suspected dengue haemorrhagic fever cases need to be referred to the Referral Hospital.

Signs and symptoms that lead to suspecion are:

- high fever or fever gone but child very ill
- Abdominal pain
- irritable or lethargic
- any signs of bleeding
  - blood in vomit
  - blood in stools
  - bleeding from nose or gums
  - petechiae
- child: even not yet in shock condition

ហូរឈាមតាមច្រមុះ ឬ អញ្ចាញធ្មេញ
bleeding from nose or gums

លាមកមានឈាម *blood in stools*

ក្អួតមានលាយឈាម *blood in vomit*